

Datum vergadering : 2 juni 2022

Agendapunt : S 2.2

Commissie : Organiseren

Onderwerp : Wijziging Reglement van Orde - Werksessies

Bijlage

1. RvO - oud
2. Was-Wordt-tabel

Korte inhoud

Voorgesteld wordt de nieuwe werkvorm "Werksessies" in het Reglement van Orde (RvO) op te nemen en van de gelegenheid gebruik te maken het RvO te actualiseren.

Aan de Raad,

Inleiding

De besluitvormingsstructuur van de gemeenteraad bestaat uit commissie- en raadsvergaderingen. De commissies dienen (kort gezegd) om raadsvoorstellen voor te bespreken en als platform voor overleg met het college van burgemeester en wethouders (b&w). In de raadsvergaderingen vinden de politieke discussies en de uiteindelijk besluitvorming plaats.

In de praktijk blijkt dat onder raadsleden de behoefte bestaat aan sessies die meer informierend dan wel oriënterend van aard zijn. Daarnaast blijkt dat bij de burgemeester en de wethouders de behoefte bestaat onder raadsleden te kunnen sonderen welke opvattingen er leven over ontwikkelingen die zich voordoen.

Deze notitie gaat in op de vraag of, en zo ja op welke wijze, binnen de vergaderorde van de raad, in bovenstaande behoeften kan worden voorzien.

Overwegingen

- wettelijk kader

De in de Gemeentewet opgenomen voorschriften over de openbaarheid van raadsvergaderingen en vergaderingen van raadscommissie behoren tot de fundamentele uitgangspunten van het gemeenterecht. De gemeenteraad en de raadscommissies behoren als volksvertegenwoordigende organen in de openbaarheid te vergaderen. Besloten vergaderingen zijn uitzonderingen. Een en ander is verwoord in artikel 23 Gemeentewet dat bepaalt dat een raadsvergadering in het openbaar wordt gehouden. Na aanvang van een openbare vergadering kan de raad beslissen dat verder in beslotenheid wordt vergadert. Formeel is er dan geen sprake van een besloten vergadering, maar van een besloten deel van een openbare vergadering. Op basis van artikel 82, vijfde lid Gemeentewet gelden voor de vergaderingen van de raadscommissies dezelfde regels voor wat betreft de openbaarheid als voor de raadsvergaderingen.

- huidige praktijk in Uithoorn

Ook in de gemeente Uithoorn vinden de vergadering van commissies en de raad vanzelfsprekend binnen bovenstaand wettelijk kader plaats. Daarnaast ontstond het fenomeen "BOT-sessies". Dit betrof door het college van b&w georganiseerde, informele bijeenkomsten waarvan het doel kon variëren tussen informeren, oriënteren en sonderen. Met andere woorden: er bestond geen vastomlijnd idee over de aard en status van deze sessies. Om dit enigszins te reguleren hebben de fractievoorzitters in december 2020 uitgangspunten aan het college van b&w meegegeven voor het organiseren van BOT-sessies. Deze hebben de onduidelijkheid echter niet kunnen wegnemen.

- wat is nu eigenlijk de vraag?

Zoals in de inleiding al is opgemerkt, bestaat onder de raadsleden de behoefte aan sessies die meer informerend dan wel oriënterend van aard zijn. Wethouders hebben de behoefte aan bijeenkomsten tijdens welke zij de opvattingen van raadsleden kunnen sonderen. Blijkbaar biedt de huidige situatie onvoldoende handvatten om in deze behoefte te kunnen voorzien.

Navraag bij raadsleden heeft geleerd dat de gewenste sessies de gelegenheid zouden moeten bieden onderwerpen op een meer "technische" manier met elkaar te bespreken zonder dat direct sprake is van het uiten van een opvatting over dat onderwerp. Ook zouden de sessies kunnen dienen om raadsleden te informeren over onderwerpen die "in de pijnpijn" zitten, zodat zij niet door een voorstel (als het ware) worden overvallen als het in het formele besluitvormingstraject (dus in de commissies) terecht komt.

Voor de burgemeester en de wethouders geldt dat het niet de bedoeling is in een dergelijke sessie een afgewogen mening van de raadsleden te vragen; wel kan het ten behoeve van de beleidsontwikkeling handig zijn te weten welke gedachten er onder de raadsleden over deze ontwikkelingen leven.

De vraag is of in beide behoeften kan worden voorzien door het introduceren van een nieuwe informele (niet-openbare?) overlegvorm.

- openbaar of niet?

Vooropgesteld: niet-openbaar is niet hetzelfde als "geheim". In het kader van een goede informatievoorziening kunnen informele (niet-openbare) sessies een bijdrage leveren aan een goed politiek-bestuurlijk besluitvormingsproces. Het gaat hierbij vooral om het aanbieden van een verdieping in de kennis, vergelijkbaar met het door raadsleden zelf googelen, werkbezoeken afleggen en/of de krant lezen. Tijdens dergelijke sessies gebeurt dus niets "stiekems" of "geheimzinnigs"; het is simpelweg een andere vorm van informatie vergaren. Het niet openbaar zijn van dergelijke bijeenkomsten heeft niet te maken met een gebrek aan transparantie maar veeleer met het informele karakter c.q. de gekozen vorm van dergelijke bijeenkomsten.

- (politiek) inhoudelijk sonderen of niet?

Goed beschouwd zijn natuurlijk alle bijeenkomsten inhoudelijk; openbaar of niet. De crux zit in de vraag of aan de deelnemers aan de bijeenkomst wordt gevraagd zich inhoudelijk uit te spreken over het betreffende onderwerp. Dan komt direct het begrip "politiek" om de hoek kijken en dat hoort per definitie in de openbaarheid te worden bedreven. Met andere woorden: een informele (niet-openbare) sessie is niet geschikt om aan raadsleden een inhoudelijke uitspraak over een onderwerp te vragen, ongeacht het stadium waarin de behandeling van het onderwerp zich bevindt.

Een informele sessie biedt dus geen soelaas voor de door de wethouders gewenste mogelijkheid de gedachten c.q. opvattingen van raadsleden al in een vroeg stadium van beleidsontwikkeling bij hen te kunnen sonderen. Hiervoor blijven de commissies het enig juiste gremium. Een en ander kan worden gerealiseerd door in een "voorhangprocedure" aan de commissie(s) een (start-, discussie-, gespreks)notitie voor te leggen waarin de commissieleden wordt gevraagd op de voorgelegde kwestie te reflecteren. Hieruit kunnen dan de gedachten en opvattingen van de raadsleden worden afgeleid, hetgeen vervolgens als basis kan dienen voor de verdere beleidsontwikkeling en -besluitvorming. Afhankelijk van de zwaarte die men aan de uitkomsten van de discussie wil toekennen, kan ervoor worden gekozen een en ander door middel van een raadsbesluit te (laten) bekrachtigen. Noodzakelijk is dat echter niet.

Voorstel

Het afgelopen jaar is duidelijk gebleken dat behoefte bestaat aan meer structuur en duidelijkheid rond informele sessies. Dat kan worden gerealiseerd door deze te formaliseren binnen het RvO. De commissieverordening leent zich daar niet voor omdat die formele regels bevat rond de commissies en informele sessies zijn nu juist geen commissievergaderingen.

Door de informele sessies te regelen binnen het RvO worden de sessies meer “van de raad”. De raad komt hierdoor beter in positie bij het organiseren van zijn eigen informatievoorziening. Het heeft ook tot gevolg dat de regie over alle (gemeentelijke) bijeenkomsten voor de raad, bij de raad zelf komt te liggen. Er is dan geen sprake meer van bijeenkomsten die via een andere route worden georganiseerd.

Voor het college van b&w betekent dit dat het niet (meer) de bedoeling is op eigen initiatief raadsleden uit te nodigen; er zal een onderbouwd verzoek aan het presidium moeten worden gericht om een informele sessie te organiseren. Een dergelijk verzoek kan overigens ook door raads- en/of burgerleden worden gedaan. De informele sessies zoals die hier worden beschreven, vormen eigenlijk het voorbereidende werk op het uiteindelijke besluitvormingsproces. De term “werksessie” dekt wat dat betreft de lading en impliceert ook dat de inhoud en vormgeving van de bijeenkomst een vrij invulbaar karakter hebben. Dat geldt ook voor de vraag wie een dergelijke bijeenkomst leidt dan wel voorzit. Dan kan een raadslid zijn, maar ook de burgemeester, een wethouder of wellicht een externe voorzitter.

Op basis van het bovenstaande stellen wij voor de nieuwe werkvorm “Werksessies” op te nemen in het RvO conform bijgaand besluit. Daarbij is van de gelegenheid gebruik gemaakt het (inmiddels acht jaar oude) RvO op een aantal onderdelen te actualiseren en aan te passen aan de huidige praktijk. Een overzicht van alle wijzigingen is opgenomen in de bijgevoegde “was-wordt”-tabel.

De leden van het presidium,

Herman Bezuijen

Els Gasseling

Ans Gierman

Rolf Polak

Pieter Heiliegiers